

Örtoftabygdens byalag har tagit del av samrådsunderlaget med förslag på olika korridorer för en ny järnvägsförbindelse mellan Lund och Hässleholm och önskar framföra följande synpunkter på de föreslagna dragningarna.

Våra generella synpunkter kvarstår:

- Kopplingarna mellan byarna och naturområdena runt Kävlingeån och Bråån bör bibehållas utan att fler barriärer tillförs, med tanke både på boende, tillresta och de naturvärden som manifesteras i bland annat riksintressena för friluftsliv och natur samt närliggande riksintressen för kulturmiljö. Även kopplingar till kringliggande kulturmiljöer med ett flertal slottsmiljöer bör beaktas.
- Bygden bär redan flera stora risk- och störningsfyllda verksamheter och att tillföra fler kommer ovillkorligen ha en negativ inverkan. Utöver Örtofta sockerbruk, med tillhörande bettransporter, samt fjärrvärmeverket skär Södra stambanan genom bygden, som i öster avgränsas av den hårt trafikerade E22an. För de byar vi representerar utgör Södra stambanan redan en betydande barriär mellan byarna och en bullerkälla för närboende. Trots detta rymmer våra byar och närmiljöer idag fortfarande platser som upplevs som tysta och natursköna.
-

I detta grundas våra synpunkter på de nu de föreslagna dragningarna:

- Örtoftabygdens byalag ser med stor oro på de föreslagna korridorerna i fyra av förslagen där en järnvägsdragning föreslås mellan Lilla Harrie och Örtofta/Väggarp alternativt mellan Örtofta och Igelösa. Vi ser att samtliga dessa föreslagna dragningar riskerar att skapa en stark barriär genom vår bygds välutvecklade och sammanhållna sociala miljö, och innebära katastrofala intrång i värdefulla kultur- och naturmiljöer. En järnväg som går upphöjd genom landskapet skulle innebära att vissa av barriäreffekterna kan undvikas, men skulle i gengäld medföra än högre bullernivåer och större påverkan på landskapsbilden.
- Vi är väldigt oroliga för den sträckning som föreslås öster om Örtofta där hela orten Toftaholm ingår i korridoren. Toftaholm är starkt knutet till Örtofta en funktionell och social koppling som inte får brytas. En järnvägsdragning skulle innebära ytterligare en stor störningskälla i en redan risk- och störningsutsatt miljö vid Örtofta sockerbruk: de sammantagna hälsoeffekterna av detta alternativ är potentiellt stora. Fallande fastighetspriser är också en trolig konsekvens. Alternativt skulle dragningen innebära tvångsinlösen av fastigheter och påtvingad flytt för ett stort antal hushåll. Att tvingas lämna en bygd som en haft eller fått stark anknytning till kan vara förödande. De sociala effekterna av ett sådant här projekt bör inte underskattas och ges stor prioritet i det fortsatta arbetet.

- Den föreslagna korridoren mellan Lilla Harrie och Örtofta/Väggarp framstår också som ett väldigt dåligt alternativ. Dragningen över Kävlingeån riskerar att förstöra eller skära av det socialt viktiga rekreationsområdet Furet. Furet utgör en viktig naturmiljö i odlingslandskapet, rymmer ett stort antal djur- och fågelarter och utnyttjas flitigt av de kringboende för promenader, fiske och rekreation. I ett samarbete med byalaget i Lilla Harrie satsar vi under 2021 på att rusta upp de två vindskydd som ligger vid ån och som även utnyttjas av paddlare och mer långväga vandrare. Längs denna sträckning av Kävlingeån finns en på många sätt genuin pastoral miljö med flera små byar och kvarnmiljöer mellan Håstad och Lilla Harrie, där Vadmöllan också var vadstället som användes vid byggnationen av Lunds domkyrka. Området är av samtliga ovanstående skäl också intressant för framtida ledutveckling. Förutom potentiellt dramatiska störningarna i landskapsbild och ljudmiljö för de boende i Väggarp, där positivt planbesked nyligen getts för upp till hundra nya bostäder, ser vi att en dragnings här skulle riskera skära av Lilla Harries bybor från pendlingsstationen Örtofta.
- Även ett byggskede skulle innebära en stor påverkan på människor och miljö, inklusive de transporter som krävs. Vår bygd har redan idag en hög belastning av tung trafik. Under betkampanjen (oktober-februari) rör sig flera hundra, ibland upp mot tusen, lastbilar per dygn till och från bruket. Varje år kan ett antal trafikolyckor kopplas till dessa täta transporter. Därtill kommer transporterna till det relativt nybyggda fjärrvärmeverket. Den tunga trafiken och störningarna under ett flera år långt byggskede skulle innebära en enormt stor belastning för de boende.

Förutom dessa synpunkter på specifika dragningsalternativ har vi också viktiga övergripande invändningar. Oberoende av dragningsmedför en ny stambana stora konsekvenser för människor, miljö och klimat. I det här fallet inleder man också projekteringen av en del av en tänkt framtida stambana innan det finns parlamentariska beslut om och finansiering av helheten. Vi sluter upp bakom ambitionen att flytta resor från flyg till tåg. Men argumentet att en ökande befolkning per automatik ska medföra en ökning av antalet resor är inte i ett globalt perspektiv hållbart: det är att försöka lösa de enorma miljöproblem vi står inför med "mer av samma".

Och den mark som tas i anspråk för en höghastighetsbana mellan Lund och Hässleholm är till stora delar brukningsvärd och högklassig jordbruksmark: hur rimmar detta med en hållbar framtida livsmedelsförsörjning?

Under det senaste årets pandemi har nya arbetssätt etablerats, som mycket väl ser ut att även långsiktigt minska behovet av långväga arbetsrelaterade resor. Som boende vid en mindre pågatågsstation är vi väl medvetna om att överbelastningen av den del av Södra stambanan som ligger i Skåne är ett faktum. Att den föreslagna höghastighetsbanan mellan Lund och Hässleholm kommer lösa detta problem är ytterst tveksamt. Snarare kommer den sluka i stort sett alla tillgängliga resurser och försvåra insatser som stärker möjligheten att bo på mindre orter.

Därför menar vi att:

- En ny stambana återigen bör utvärderas utifrån frågan om resbehovet mellan Malmö och Stockholm verkligen kvarstår och om projektets samhällsnytta fortfarande kan motiveras.
- Klimat- och miljöpåverkan av själva bygget, för såväl denna etapp som för hela den tänkta framtida sträckningen, bör utredas ordentligt och ställas mot de förväntade framtida vinsterna. Klimatpåverkan från konstruktioner i stål och betong är mycket stor, och den planerade byggtiden för denna etapp av höghastighetsbanan infaller under den snara framtid som samtliga forskare menar är avgörande för att förhindra kommande klimatkatastrofer.
- En ny utredning, enligt fyrstegsprincipen (tänk om – optimera – bygg om – bygg nytt) bör göras med avseende på i första hand den regionala trafiksituationen. Utgångspunkterna för en sådan bör vara att det regionala resandet är minst lika viktigt som det långväga.

Örtoftabygden och dess sammanhang

Örtoftabygdens byalag representerar byarna Örtofta, Toftaholm och Vaggarp med omgivande landsbygd. De ovan nämnda byarna är också historiskt, geografiskt och socialt tätt kopplade till de omgivande byarna Håstad, Igelösa, Vadmöllan, Lilla Harrie med flera.

Örtoftabygden har ett socialt starkt band mellan byar och de människor som bor här. Det starka engagemanget visas bland annat i det stora antal projekt som boende har drivit genom åren. En hinderbana och utegym anlades i Örtofta 2016 på initiativ och efter bidragsansökningar av byalaget. Örtoftabygdens byalag har under flera år drivit ett projekt för att upprätta en handikappanpassad stig med bryggor och grillplatser vid Kävlingeåns sträckning runt Örtofta, med finansiering från Leader. Projektet färdigställdes under sommaren 2020. Åpromenaden används redan flitigt och är högt uppskattad, inte bara av boende i området utan även av tillresande:

I Furet (en mindre skog på gränsen mot Kävlinge kommun) har scouterna anlagt ett vindskydd med grillplats vid ån och genom området finns stigar. Furet används flitigt för vardagsmotion, rekreation och grillning mm. Under 2021 kommer Örtoftabygdens byalag tillsammans med Örtofta Scoutkår och Lilla Harrie byalag att bygga nya vindskydd, anlägga brygga och rusta upp området med stöd från olika fonder. Därtill finns i bygden ett språkcafé för nyanlända, fotbollsförening och scoutförening som samtliga drivs av ideella krafter från boende.

Styrelsen för Örtoftabygdens byalag